

INOVATIVNI MODEL UPRAVLJANJA SPORTSKIM SAVEZIMA KROZ NAUČNU SARADNJU

Nenad Medić¹, Ljiljana Popović²

^{1,2}Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, Srbija

¹medic.nenad@uns.ac.rs, ²ljiljana.popovic@uns.ac.rs

Kratak sadržaj: U ovom radu predstavljen je projekat koji promovise integraciju različitih naučnih disciplina u cilju unapređenja sistema upravljanja sportskim savezima. Kroz saradnju više naučnoistraživačkih organizacija, razvijen je model koji objedinjuje informacione tehnologije, menadžment, sportsku nauku i društvene nauke. Ovakav interdisciplinarni pristup omogućava formulisanje strategija koje unapređuju efikasnost, transparentnost i održivost rada sportskih organizacija. Rezultati pokazuju da je sinergijsko povezivanje akademskih institucija i društvenog sektora ključno za razvoj savremenih rešenja u oblasti upravljanja sportskim savezima.

Ključne reči: digitalna transformacija, organizacija i upravljanje, interdisciplinarni pristup, naučna saradnja

INNOVATIVE MODEL OF SPORTS FEDERATION MANAGEMENT THROUGH SCIENTIFIC COLLABORATION

Abstract: This paper presents a project that promotes the integration of various scientific disciplines with the aim of improving the management system of sports federations. Through collaboration among multiple research institutions, a model has been developed that combines information technology, management, sports science, and social sciences. This interdisciplinary approach enables the formulation of strategies that enhance the efficiency, transparency, and sustainability of sports organizations. The results indicate that the synergistic connection between academic institutions and the public sector is essential for the development of modern solutions in the field of sports federation management.

Key Words: digital transformation, organization and management, interdisciplinary approach, scientific collaboration

1. UVOD

Savremeno upravljanje sportskim savezima suočava se sa nizom kompleksnih izazova koji proizlaze iz ubrzanih i višeslojnih društveno-ekonomskih promena, kako na lokalnom, tako i na globalnom nivou. Sport više nije izolovana sfera zasnovana isključivo na takmičenju i fizičkoj spremnosti, već je postao važan segment društva sa snažnim uticajem na zdravlje, obrazovanje, ekonomiju i identitet zajednice. U takvom okruženju, sportski savezi, kao ključne upravljačke strukture u sportskom sistemu, suočavaju se sa obavezom da istovremeno odgovore na zahteve institucionalne odgovornosti, finansijske održivosti, tehnološke modernizacije i inkluzivnog odlučivanja [1] [2].

Pored toga, sportski savezi se danas sve više suočavaju sa izazovom participacije, odnosno potrebom da se u procese planiranja i odlučivanja uključe ne samo članovi uprave, već i treneri, sportisti, roditelji, stručna javnost i predstavnici lokalnih zajednica. Takav pristup zahteva uspostavljanje novih modela participativnog upravljanja, koji se odmiču od vertikalno postavljenih hijerarhijskih struktura i teže horizontalnijim, fleksibilnijim i otvorenijim oblicima organizacije i komunikacije. Tradicionalni modeli upravljanja sportskim savezima, zasnovani na ustaljenim i često zastarelim obrascima, oslanjaju se pretežno na statičke i formalističke procese odlučivanja, gde dominira zatvorena struktura i nedovoljna povezanost sa širim društvenim sistemom. U takvom kontekstu, savezi često funkcionišu reaktivno, odgovarajući na probleme tek kada oni postanu akutni [3] [4].

Sve navedeno ukazuje na neophodnost temeljne reforme upravljačkih modela u sportskim savezima. Ova reforma treba da obuhvati ne samo promene u načinu odlučivanja, već i u načinu razmišljanja o sportu kao društvenom resursu. Upravljanje u ovom sektoru treba posmatrati kroz prizmu integrativnog pristupa koji povezuje više disciplina i sektora, kako bi se stvorila osnova za održivo, transparentno i efikasno vođenje sportskih organizacija. Projekat koji je predstavljen u ovom radu je razvijen kao odgovor na potrebu da se postojeći sistemi unaprede kroz uvođenje multidisciplinarnog pristupa. Osnovna pretpostavka projekta jeste da savremene izazove nije moguće rešavati unutar granica jedne naučne oblasti, već da je neophodno stvoriti sinergiju različitih znanja, veština i perspektiva. Zato ovaj model objedinjuje četiri ključne oblasti:

- Informacione tehnologije, koje nude alate za podršku odlučivanju, analizu podataka i automatizaciju administrativnih procedura,
- Sportske nauke, koje omogućavaju precizno merenje performansi sportista, planiranje trenažnih procesa i praćenje fizičke spremnosti timova,

- Menadžment, kao oslonac za strateško planiranje, raspodelu resursa i organizacioni razvoj,
- Društvene nauke, koje pružaju uvid u širi društveni kontekst, uključujući uticaj politike, kulture, normi i struktura moći na funkcionisanje sportskih saveza.

Cilj projekta se ne ogleda isključivo u teorijskom promišljanju o mogućim rešenjima, već u konkretnoj izradi održivog modela koji bi mogao da se prilagodi različitim sportskim savezima u Srbiji, bez obzira na veličinu, sportsku granu ili stepen razvijenosti. Osim toga, ovaj pristup podrazumeva i prenošenje znanja i alata direktno u praksu, kroz testiranje modela u realnim uslovima, uz aktivno učešće sportskih radnika i menadžera. Na ovaj način, projekat ne samo da doprinosi modernizaciji sportskog sektora, već i jača vezu između nauke i društva, podstiče interdisciplinarnu saradnju i otvara prostor za širu primenu integrativnih rešenja i u drugim oblastima javne uprave i društvenog razvoja.

2. METODE

Istraživanje je osmišljeno kao sveobuhvatan multidisciplinarni proces, koji će objediniti kvalitativne i kvantitativne pristupe kako bi se razvilo primenljivo rešenje za unapređenje upravljanja sportskim savezima. Biće sprovedena sistematska analiza postojećih modela upravljanja u sportu, kako u Srbiji, tako i u odabranim evropskim državama koje se ističu po organizacionim rezultatima. Analiza će obuhvatiti različite dimenzije: od organizacione strukture i raspodele odgovornosti, do finansijskog modela funkcionisanja i nivoa transparentnosti rada sportskih saveza. Na taj način biće identifikovani ključni faktori koji doprinose efikasnosti i održivosti sportskih organizacija.

Paralelno s analitičkim radom, u saradnji Fakulteta tehničkih nauka i Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja, biće razvijena digitalna platforma za podršku upravljanju sportskim savezima. Platforma će služiti za integrisano upravljanje članstvom, organizaciju takmičenja, vođenje evidencija i finansijsko praćenje. Posebna pažnja biće usmerena na uvođenje algoritama veštačke inteligencije, koji će omogućiti naprednu analizu podataka, optimizaciju upravljačkih procesa i predikciju sportskih performansi na osnovu istorijskih i trenutnih pokazatelja.

U okviru istraživanja, pažnja će biti usmerena i na procenu uticaja različitih modela upravljanja na razvoj sportske baze, masovnost učestvovanja u sportu, kao i na rezultate postignute u elitnim sportskim kategorijama. Kombinovanjem analize postojećih statističkih podataka i istraživanja na terenu, biće obuhvaćeni kvantitativni pokazatelji i kvalitativni uvidi kroz razgovore sa akterima sportskog sistema. Takođe, istraživanje će obuhvatiti i analizu potreba za stručnim usavršavanjem sportskog kadra. Cilj ove analize biće da se utvrdi postojeći nivo kompetencija, identifikuju praznine u znanjima i veštinama, i definišu preporuke za unapređenje obrazovnih i trenaznih programa.

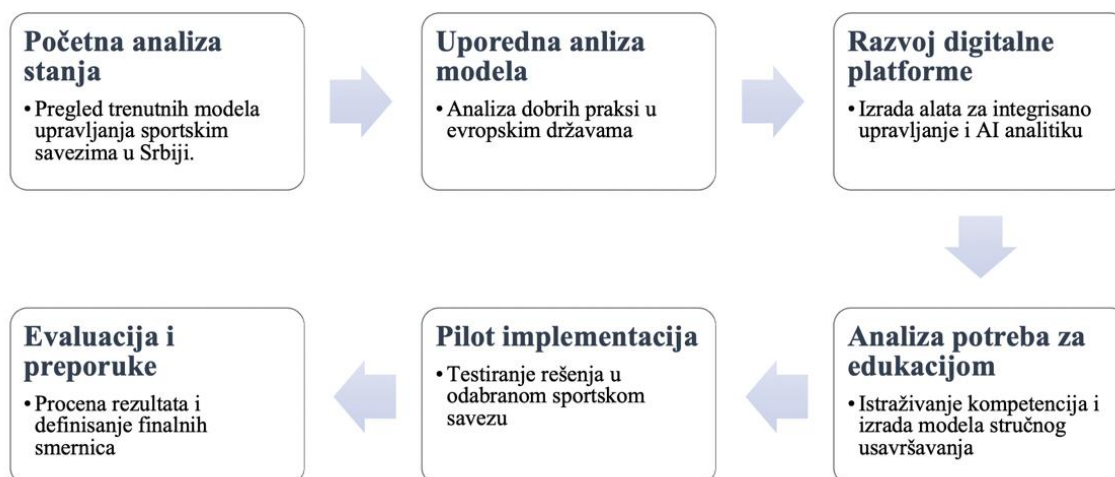
U završnoj fazi, model koji će proistići iz istraživanja biće testiran kroz pilot-implementaciju u odabranom sportskom savezu. Tokom ove faze pratiće se tehnička i organizaciona funkcionalnost modela, nivo prihvatanja od strane korisnika, kao i konkretni efekti na upravljačku praksu. Na osnovu tih rezultata biće izrađene preporuke i smernice za dalju primenu modela u širem sportskom kontekstu u Srbiji.

3. REZULTATI I DISKUSIJA

U okviru ovog projekta planirano je ostvarenje više konkretnih i međusobno povezanih rezultata koji će doprineti modernizaciji upravljanja sportskim savezima u Srbiji. Ključni ishod biće razvoj funkcionalne digitalne platforme namenjene integrisanom upravljanju članstvom, takmičenjima i finansijama unutar sportskih organizacija. Platforma će uključivati savremene softverske komponente, kao i elemente veštačke inteligencije za unapređenje procesa odlučivanja i evaluacije sportskih performansi.

Pored digitalnog rešenja, biće izrađen priručnik sa preporukama za dobre prakse u upravljanju sportskim savezima, zasnovan na analizama domaćih i međunarodnih modela. Ovaj dokument će sadržati praktične smernice za unapređenje organizacione strukture, finansijskog planiranja, komunikacije i operativnog rada sportskih saveza. Takođe, biće definisan model za stručno usavršavanje sportskog kadra, sa fokusom na trenere, sudije i sportske administratore. Ovaj model će uključivati preporuke za standardizaciju obrazovnih sadržaja, uvođenje kontinuirane edukacije i jačanje institucionalne podrške za profesionalni razvoj. Poseban rezultat projekta biće i izrada etičkog kodeksa upravljanja sportskim savezima, koji će postaviti osnovne principe odgovornog, nepristrasnog i inkluzivnog delovanja, s ciljem jačanja poverenja javnosti u rad sportskih institucija.

Svi rezultati će biti pilot-testirani u okviru jednog sportskog saveza, kako bi se proverila njihova primenljivost i prilagodljivost realnim uslovima. Na osnovu povratnih informacija, biće izvršene korekcije i finalizacija modela, uz plan za njihovu širu implementaciju u drugim sportskim organizacijama širom zemlje. Na slici 1 je prikazan dijagram toka aktivnosti u okviru realizacije projekta.

Slika 1. Model istraživanja

Očekivani rezultati ovog projekta predstavljaju značajan iskorak u pravcu profesionalizacije i digitalne transformacije sportskog sektora. Razvoj centralizovane digitalne platforme za upravljanje sportskim savezima ne samo da će olakšati svakodnevni rad administracije, već će omogućiti objektivniju i bržu obradu podataka, efikasnije planiranje i veću transparentnost u donošenju odluka. Time se direktno doprinosi modernizaciji institucija i podizanju njihovog kapaciteta da odgovore na složene izazove savremenog sportskog sistema.

Izrada priručnika sa preporukama za dobre prakse imaće dugoročni značaj jer će objediniti domaća iskustva i međunarodne standarde, i time služiti kao alat za dosledno i efikasno vođenje sportskih organizacija. Uvođenje sistematizovanog pristupa edukaciji kadrova, kroz model usmeren na kompetencije i praktične veštine, može pospešiti profesionalni razvoj svih aktera u sportu i doprineti povećanju kvaliteta i odgovornosti u njihovom radu.

Pilot-implementacija predloženih rešenja biće od ključnog značaja za validaciju pristupa u realnom kontekstu. Na osnovu tih iskustava biće moguće prilagoditi model različitim sportskim disciplinama i organizacionim kapacitetima, čime se obezbeđuje šira primena i održivost rezultata.

Šire posmatrano, projektom se uspostavlja osnova za transfer znanja između akademskih institucija i sportskog sektora, čime se stvara dinamična veza između nauke i prakse. Povećanjem transparentnosti i efikasnosti rada sportskih saveza, jača se poverenje javnosti i stvaraju se uslovi za veće uključivanje građana u sportske aktivnosti, čime se dodatno podržava društveni značaj sporta u lokalnim i nacionalnim okvirima.

4. ZAKLJUČAK

U ovom radu predstavljen je integrativni model upravljanja sportskim savezima koji povezuje različite naučne discipline kao što su informacione tehnologije, menadžment, sportsku nauku i obrazovanje, s ciljem unapređenja efikasnosti, transparentnosti i održivosti sportskih organizacija. Kroz deskriptivni i aplikativni istraživački okvir, u okviru realizacije projekta biće analizirani postojeći modeli upravljanja u domaćem i evropskom kontekstu, identifikovane ključne slabosti i oblasti za unapređenje, a zatim razvijen sveobuhvatan pristup koji uključuje digitalnu platformu, priručnik za dobre prakse, model stručnog usavršavanja i etički kodeks.

Glavni rezultati ovog rada ogledaju se u inicijativi za osmišljavanje funkcionalne digitalne platforme za integrisano upravljanje članstvom, takmičenjima i finansijama, kao i razvoj konkretnih preporuka za standardizaciju i profesionalizaciju upravljačkih procesa. Poseban doprinos ogleda se u definisanju potreba za edukacijom sportskog kadra, čime je otvoren prostor za sistematsko unapređenje kompetencija trenera, sudija i administracije. Planirana pilot-implementacija omogućiće proveru primenljivosti i prilagođavanje modela u realnom kontekstu, što dodatno povećava njegovu praktičnu vrednost.

Kao i svako istraživanje, i ovaj projekat ima određena ograničenja. Prvo, obuhvaćeni uzorak sportskih saveza u fazi analize i implementacije ograničen je na jedan pilot slučaj, što može uticati na generalizaciju rezultata. Takođe, uloga političkih i ekonomskih faktora koji oblikuju sportsku politiku ostaje van direktnog fokusa ovog rada, ali predstavlja važan element za dublje razumevanje institucionalnog konteksta.

Budući pravci istraživanja trebalo bi da se usmere ka proširivanju implementacije razvijenog modela na različite sportske grane i organizacione nivoe, od lokalnih klubova do nacionalnih saveza. Poseban potencijal leži u daljem razvoju inteligentnih sistema za prediktivnu analitiku i automatizaciju upravljačkih odluka, kao i u istraživanju uticaja digitalizacije na participaciju sportista, trenera i šire zajednice. Takođe, istraživačke aktivnosti mogu biti proširene na komparativne studije koje bi obuhvatile sportsku politiku i upravljačke strukture u različitim nacionalnim kontekstima, čime bi se dodatno obogatila teorijska i praktična vrednost ovog modela.

ZAHVALNICA

Ovo istraživanje je podržano od strane Pokrajinskog sekretarijata za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost kroz projekat "Integrativni model upravljanja sportskim savezom u Srbiji: multidisciplinarni pristup tehnike i sporta".

5. LITERATURA

- [1] Sandy A., *National Sports Governance Observer 2: Benchmarking governance in national sports organisations*, Play the Game / Danish Institute for Sports Studies, 2021.
- [2] Parent, M. M., and Hoye, R., *The impact of governance principles on sport organisations' governance practices and performance: A systematic review*, Cogent Social Sciences, 4(1), 2018.
- [3] Dowling, M., Leopkey, B., and Smith, L., *Governance in Sport: A Scoping Review*, Journal of Sport Management, 32(5), 438-451, 2018.
- [4] Parent, M. M., *Stakeholder perceptions on the democratic governance of major sports events*, Sport Management Review, 19(4), 2016.